

SCOPRI
IL PATRIMONIO
STORICO E
CULTURALE EBRAICO

Giornata Europea della Cultura Ebraica

18 Settembre 2016

LINGUE E DIALETTI EBRAICI

Knaanic
Гюдако
бухори
Еврәко
پۇرمۇچاڭ
Tamasight
תַּמְסִיגָּת
Lusitanic
לַעֲזַנִּיק
Tudayt
תָּדַיְת
Bukhori
בָּקָהָרִי
Malayalam
മലയാളം
Hakketia
חַקְקֵתִיא
Italqit
אִתְּלָקִיט
Kayinna
קָיִנְנָה
Golpaygani
גּוֹלְפַּיְגָנִי
Tetouani
تَّطُوانِي
Lishana Deni
لِشَانَة دَنِي
Chouhadite
חַוְהָדִית
Ladino
לָדִינוֹ
Sarfatit
سَرْفَاتِيت
Kivruli
קִוְרָעִילִי
Yiddish
יִדְּדִיש
Hebrew
חֶבְּרֵעַ
Marathi
मराठी
Jewish Aramaic
אֲרָמָאיִים
Romaniyot
רַוְמָנִיּוֹת

Grafici: Ghislain Fauro

AUSTRIA - AZERBAIGIAN - BELGIO - BOSNIA-ERZEGOVINA - BULGARIA - CROAZIA - DANIMARCA - FINLANDIA
FRANCIA - GEORGIA - GERMANIA - GRECIA - IRLANDA - ITALIA - LETTONIA - LITUANIA - LUSSEMBURGO
MACEDONIA - OLANDA - NORVEGIA - POLONIA - PORTOGALLO - REGNO UNITO - REPUBBLICA CECA - ROMANIA
RUSSIA - SERBIA - SLOVACCHIA - SLOVENIA - SPAGNA - SVEZIA - SVIZZERA - TURCHIA - UCRAINA - UNGHERIA

SCOPRI
IL PATRIMONIO
STORICO E
CULTURALE EBRAICO

Giornata Europea della Cultura Ebraica

18 Settembre 2016

LINGUE E DIALETTI EBRAICI

Knaonic
Giudeo-Romanesco
бъхори
Ebraico Pomerano
Yiddish
Lishana Deni
Tarnazight
Tudayt
Bukhori
Malayalam
Tetouani
Golpaygani
Kayilinha
Kivrulli
Bagitto
Italqit
Kirkis
Sarfatit
Chouhadite
Lusitanic
תַּרְנוֹזִית
תָּדוּאַת
בֻּ�ְחָרִי
מַלְאַיָּלָם
תֵּטוּאַנִּי
גּוֹלְפַּגָּאנִּי
קָיִילִינְהָה
קִירְוָלִי
בָּגִיטּוֹ
אִטָּלְקִיטּוֹ
קִירְקִיסּוֹ
סָרְפָּטִיטּוֹ
לְדִינוֹ
לְגַהְדִּיתּוֹ
לְעִירָנוֹ
לְסָרְפָּטִיטּוֹ
לְיִדְדִּישּׁ
לְחֶבְרֵן
לְמָרָתִיּוֹ
לְרָומָנִיּוֹתּ

Graph: Ghislain Faure

Lingua e cultura yiddish in Isaac Bashevis Singer,
unico premio Nobel per la letteratura yiddish

Isaac Bashevis Singer
(1902 – 1991)

יצחק באשוויס זינגר
[Yitskhok Bashevis Zinger]

Pinkhos Menakhem
Zinger

Basheve
Zilberman

Hinde Ester Zinger
Ester Kreitman
(1891-1954)

Yisroel Yoshue Zinger
Israel Joshua Singer
(1893-1944)

Yitskhok Hersh Zinger
Isaac Bashevis Singer
21 novembre 1902
Leoncin, Polonia, Impero Russo
24 luglio 1991
Surfside, FL, Stati Uniti

LA JOURNÉE PARISIENNE
(PARISER HAINT)
Grand quotidien

105, Faubourg du Temple - PARIS-X^e

CARTE DE PRESSE

PERSONNELLE.

Icek Hersz ZYNGER
M (gracé I. BASZEWIS)

est collaborateur au journal « La Journée Parisienne » en qualité de

CORRESPONDENT-SPECIAL

Les personnes et les institutions auxquelles cela peut se rapporter sont priées de lui accorder leur concours possible.

Valable pour l'année 1935.

Le Directeur

DIRECTEUR-ADMINISTRATEUR
DU JOURNAL
LA JOURNÉE PARISIENNE

« La Journée Parisienne »

N° 22, 12

ZYNGER

à toutes fins utiles.

Signature du titulaire :

I. H. Zynger

NAME

Nom Izaak Zynger / I. Baschewis /

NAME

is a member of the
est membre des
ist Mitglied der

Centre

Yiddish.

Centre de
Gruppe

Year

Année 1932 — 1933

Im Jahr

Signature of Holder
Signature du Membre
Unterschrift des Mitglieds

Izaak Zynger

P.E.N.^{R. & N. C.L.U.}

YIDDISH P.E.N. CLUB
WARSAW GROUP

Secretary
Secrétaire
Schriftführer

Izaak Zynger

טַהֲעָמְטָעָר אֹזֶן קְרִיטִים

אֵשֶׁתְּרוּעָם אֵין אֵנְלָאוּ טִינְטָה

אַפְּדִידָאָר וּוּרְטָם בְּעַשְׁטוּמָן, אֹוְבְּ דַיְ קִינְדָּעָר פָּוּן יִשְׂרָאֵל וְאַלְעָן אֵין וַיְיָעָר אַיְינָעָן
נָעָר מְלוֹכָה אֵין אַרְצֵי שָׂרָאֵל רִיְדָעָן אַיְודִישָׂ אַדְרָעָר הַעֲבָרָעָאִישָׂ...

נווין, פֿאַיְזָן אַ דָּעֵכָט לִיבָּע

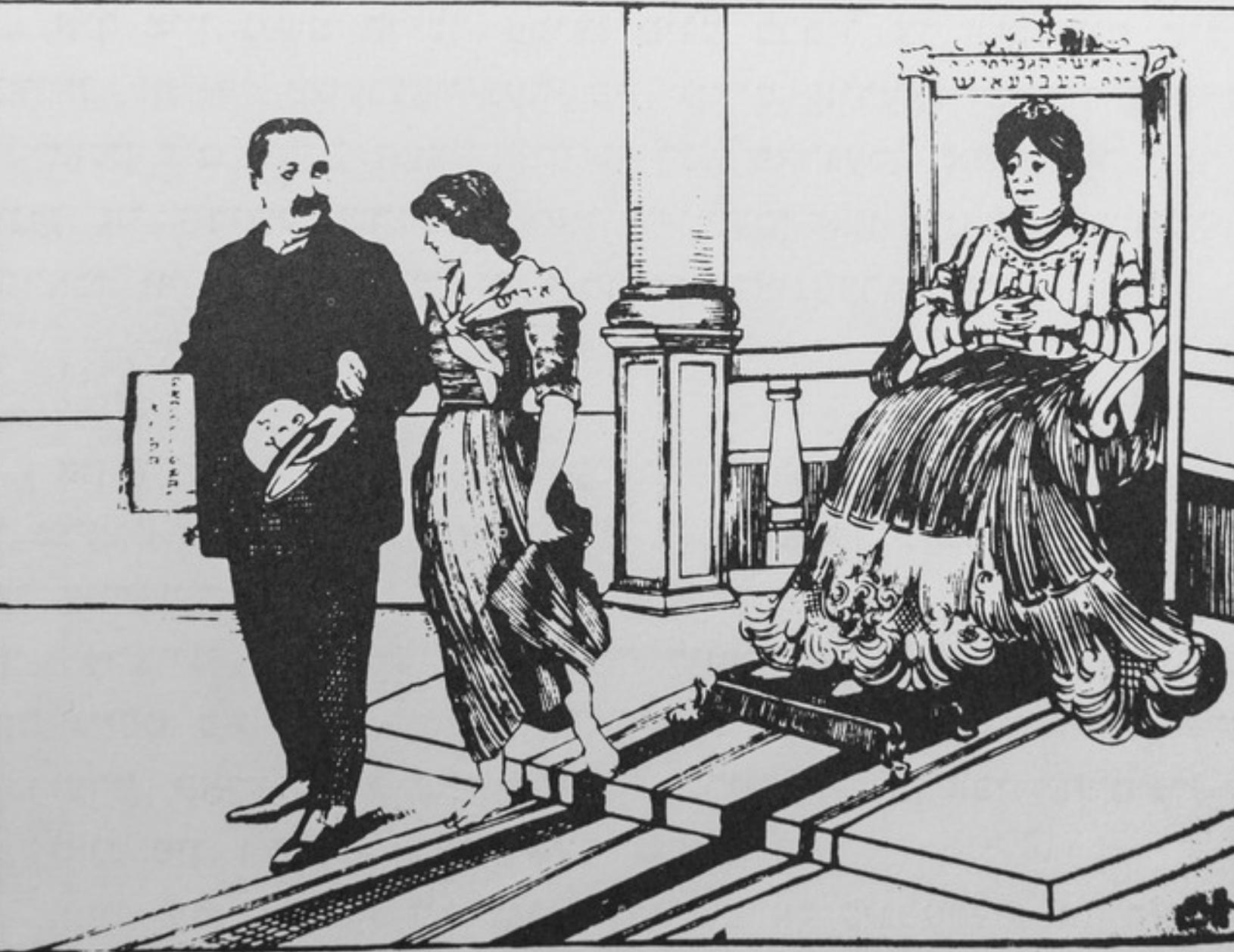

העבריאיסט: פֿה זוֹ, חווים נחטן, אַ לְיָצָק לִיבָּע
אַזְדִּיק: פֿה דָעַץ, מַאֲדָם, חווים נחטן קָאן צוֹד גָּזֶר פֿון פִּינְדְּזִיט

H.N. Bialik
(1873-1934)

da yiddish
a ebraico

י.ל. פֿרֶץ פֿאַלְקָנְטָה שְׂרִיבָעָרְ דָּבָאָן

**Y.L. Perets
(1852-1915)**

הַכְּבָדָה (הַכְּבָדָה): וְוַתֵּן, וְוַתֵּן אֲזֵךְ הַאֲבָדָן דַּעֲרַלְעַבְטָן אֲוֹתָה דַּעֲרַעְלָטָן! צַו וְהַעֲנֵן סִין דְּרָמָן, אַיִן דִי 09נְגָעָר יַאֲהָרָעָן, וַיַּד אַהֲרָמָעָלָעָן
נַר דַּיְעָסְפָּסְדָּוְר!...
י.ל. פֿרֶץ: אָז אַלְסִיטְשָׁקָע, נַעֲבָע!... טַחַט וְוַתֵּה סְחָרָר... רַעֲדָס זַי!... אָזָן סִיר?... סִיר מְתוּת אֲזֵיךְ וְוַתֵּה סְחָרָר!... פָּאָרָט אֲזַרְזָעָן... אֲזַעְזָעָן
גַּן אַכְּבָּר, פְּיַדְמְרִינְס!... לִיְגָעָע!... אַיְונְגָעָס הַעֲרָר... יַוְנְגָעָס בְּלָוט — חַזְבָּקָעָפָע — עַס נִישְׁמָע... שְׁטוּרְעַסְסָעָס... פְּיַעַרְאָקְטְּלָאָס... שְׁטוּרְקָאָזָעָן! סִין גַּן
יַוְנְגָעָס!... פְּהָנוּ אַיִן רַיְסְדָּוְגָּעָן פָּוּן צִיּוֹן וּוְעַלְעַן סִיר פְּאַהָרָעָן!... אָזָן גַּאֲלָר אַזְּנָלְבָּר וּוְעַלְעַן סִיר שְׁפִינְגָּעָן... אָזָן סִירְסְּטָלְפְּאַלְאָצָעָן וּוְעַלְעַן סִיר בּוּעָן! — אַזְּנָלְבָּר!

da ebraico
a yiddish

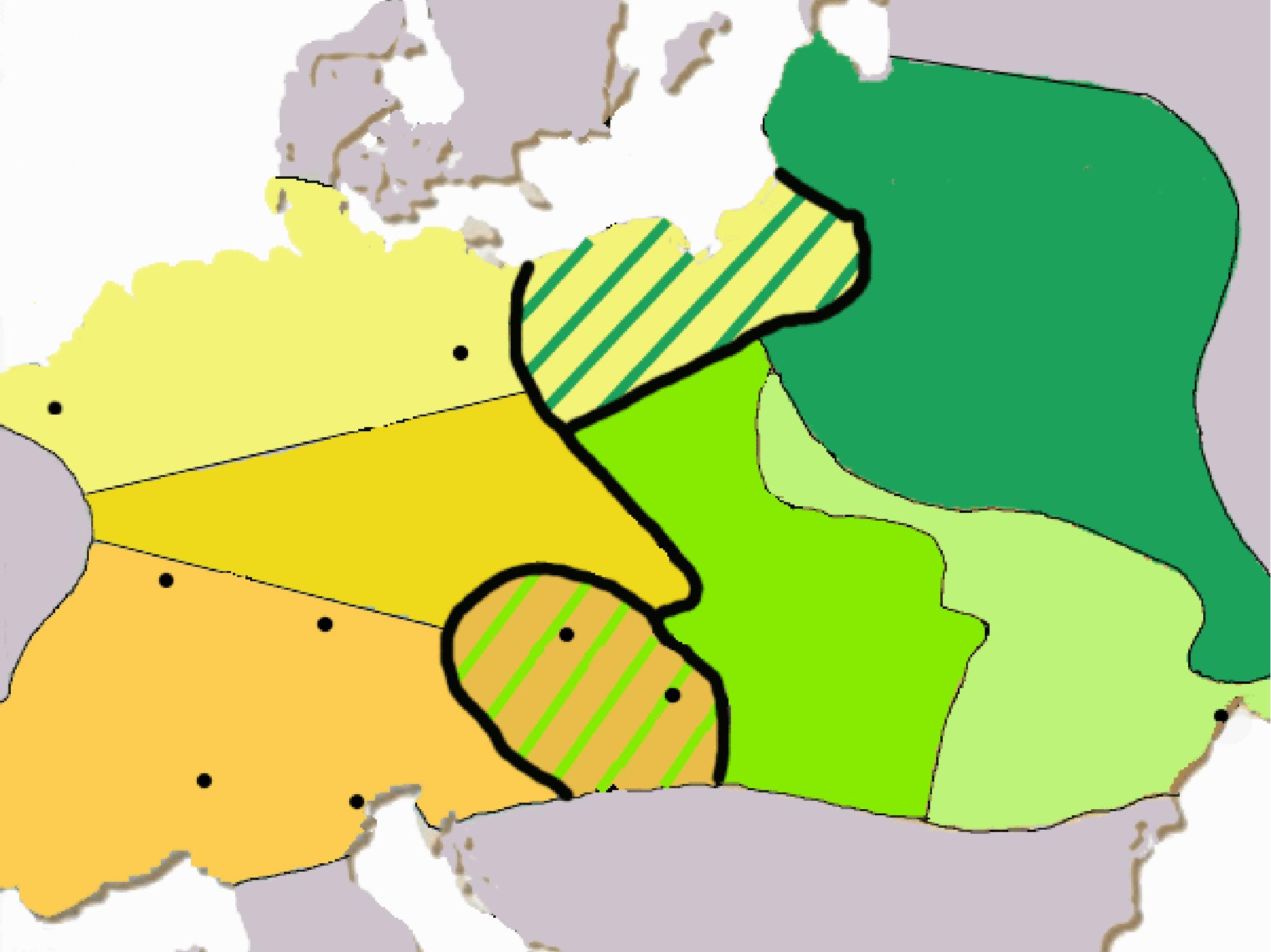
א

א

א מאומענטען דעם מאן, זיין — קאטש ער שפיעלט זיך זעהר אפט אונטער,
ביט פראגעזיזערען, דרייטשעפען, פאליאטשעפען, פאצאטשעפען און ענגלענדערינס. געהט
ער דורך געדערעטט ביט אונזערע אידיזиш עטעכטער...

casi di bigamia

Mahazor di Worms (1272)

Libro di preghiere delle feste, datato 28 tevet 5032 (2 gennaio 1272)

Usato per secoli nella sinagoga di Worms

Oggi: Biblioteca Nazionale d'Israele, Gerusalemme

54
52
זוטר חסרי אביה וממיא גאל לבני בנייך לנטע שכו באברה מלך עיר ומישע

אבייה חירורו: בעבור בטו בטל להחוות. טל גיא ורשאייה להווא
היציב בצעילו: להחוות. איתך ילוות טל להטן להוואות.
אגרא רבל הושיע מיכל כל חייכ פלאיך כיהה ניתים במלכיכים רביבים:
כימך צפאליך רופא חוליכ מורה אכוויכ וכמיים אבינייה ליטען
עפר מי בינוון בעל גבירותיכ דומיה לד מלך נינוח ומייה ומגניה
ישועה ונאנן אלה להחוות מיניכ.

תהומות

הרכוב לרוכיכו נסוכיפ: וכל נאות
ראשא להונכיפ: טל זכרוגברוא
מושכיפ: חיקוק בגנית מוסט
מושכיפ: טל להחוות בונקיי כעיפיכ
ארוש רחשות בראש נשב ולשוץ
אלחין בהיז להשוון. רבבי מלעישו
בער נצורי נאишוו אפנעה כלויל
ליישון. בקשה כשי נחשין ארינה בראשו
וינטיל' לקרווא לרב ונטיל' גער בליונטיל' מהזוכר גבירותא טל
רייע ביל' יוטיל' רשותה מליטיל' הוויי יונטיל' בשיח הפלת טל
המיין להנכח' ולעה לא אאקה' הויא אתך אנטיג'ב' וויל
ולכניישו יבסה' ואא' זגה בכת' להלוות פנ' יסה' ואמרי' טל' איה

Mahazor di Worms (1272)

גוט טק אים בטגא ש ויר דיש מַחְזָוֶר אֵין בֵּית הַכְּנֵסֶת טְרָא
gut tag im betage se vayr dis makhazor in bet ha-kneseth trage
“sia un buon giorno per colui che porterà questo makhazor in sinagoga”

א'

על'ה צרייקיב יבאום

גופּוֹתְקָהַ זִמְרָהַ נְבָנָהַ זָמָןְתָרָהַ
עֲלֵיכָהַ שְׁלָמָהַ זָמָןְתָרָהַ
הַזָּמָןְתָרָהַ זָמָןְתָרָהַ
זָמָןְתָרָהַ זָמָןְתָרָהַ

לְפָרָנְלְמִיעָןְתְּסְפָּרְבְּאָזְנָן
בְּנֶןְלְפָךְ

לְפָרָנְלְמִיעָןְתְּסְפָּרְבְּאָזְנָן
בְּנֶןְלְפָךְ

**Memorie
di Glückel Hameln**

Giuntina

Oyfn pripetshik “Sulla stufa”

Mark Warshawsky
(Ucraina, 1848-1907)

Prima strofa
(ortografia e traslitterazione standard YIVO)

אוַיְפָן פֿרִיפֿעַטְשִׁיק
בְּרַעַנְט אֲפֿיְיעָרֶל
אוֹן אֵין שְׁטוּב אֵיז הַיִּס
אוֹן דָּעָר רְבִי לְעַרְנֶט
קְלִיְינָע קִינְדְּעַרְלָעֶך
דָּעַם אַלְפַּ-בֵּית

...

oyfn [afn] pripetshik
brent a fayerl
un in shtub iz heys
un der rebe lernt
kleyne kinderlekh
dem alef-beys

...

מַאֲרָק וּוְאַרְשָׁאָוָסְקִי

Mendele Moykher Sforim
מענדעלע מוכר ספרים

Mendele Mocher Sefarim
מנדלי מוכר ספרים

(1836 – 1917)

“**און העברעיש האט דאם פֿאַלְק נישט
קיין פֿאָרגאנגענַהִיט, אָן יִידִיש האָבָן
מיר קיין פֿאַלְק נישט.**”

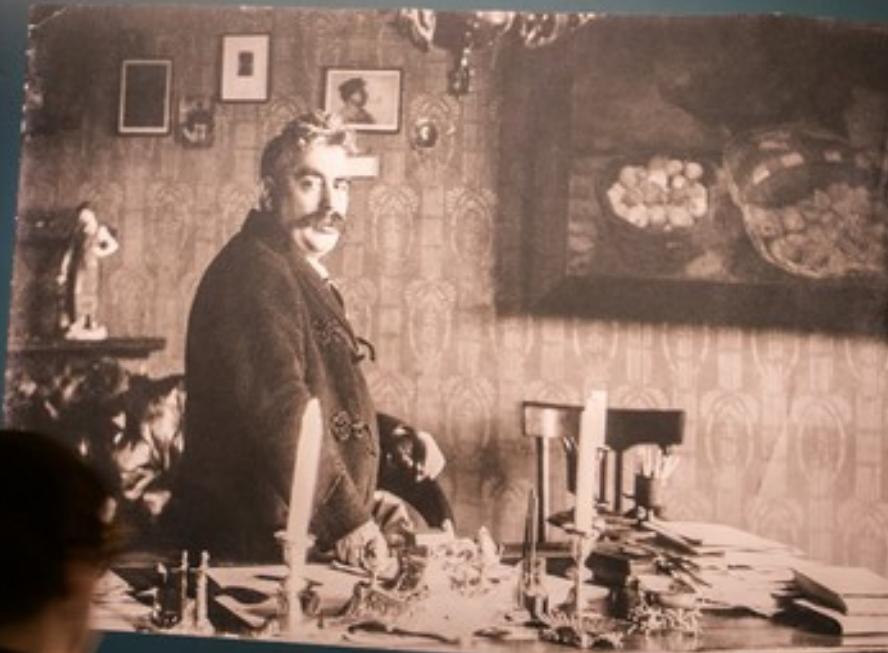
יצחק ליבוש פרץ, סוציאל-דמוקרט, 1908

„Bez hebrajskiego naród nie ma przeszłości,
bez jidysz nie mamy narodu”.

Yitskhok Lejbush Peretz
Socjal-demokrat (Social-democrat), 1908

“Without Hebrew, the folk has no past.
Without Yiddish, we have no folk”.

Yitskhok Leybush Peretz,
Sotsyal-demokrat (Social-democrat), 1908

Yitskhok Leybush Peretz

יצחק לייבוש פרץ

(1852 – 1915)

Sholem Aleykhem
שלום עליכם

(1859 – 1916)

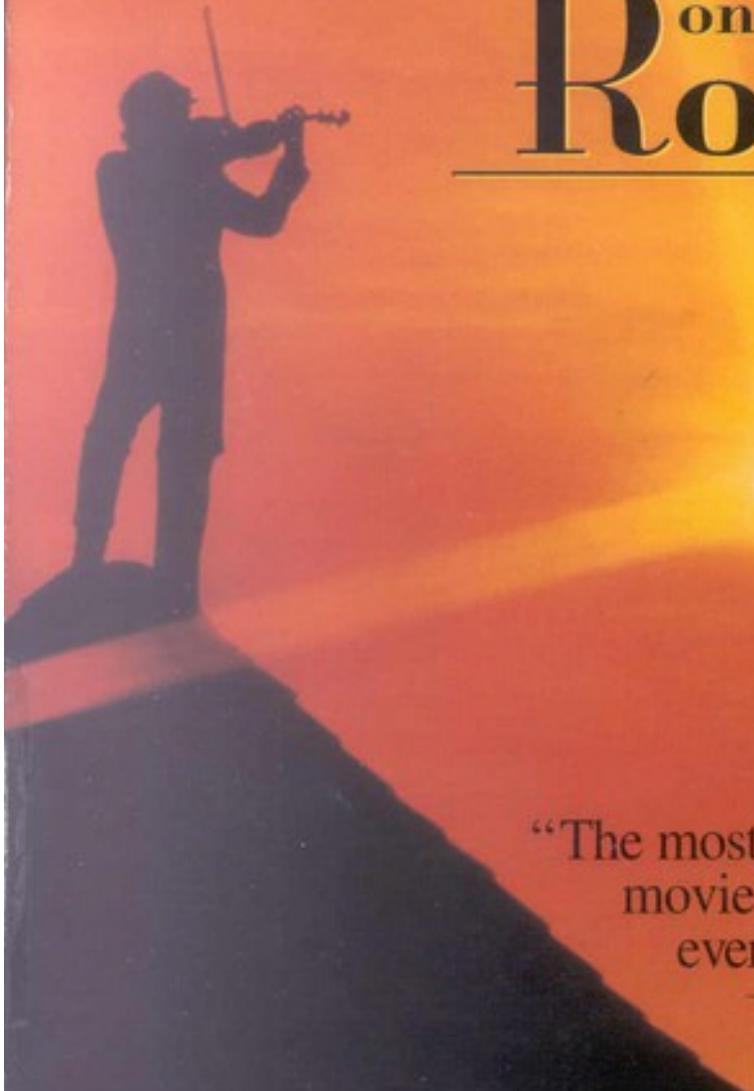

Tevye der milkhiger (Maurice Schwartz, 1939)

Fiddler on the roof (Jerry Bock, Sheldon Harnick, Joseph Stein, 1964)

Fiddler on the Roof

“The most powerful
movie musical
ever made!”

– Pauline Kael

Fiddler on the roof (Norman Jewison, 1971)

Sh. An-ski
(1863-1920)

An-ski con la Vilner Trupe (“Troupe di Vilna”)

Der dibek (Michał Waszyński, 1937)

Mayim Bialik in *YidLife Crisis*

Photo by Seymour Linden. Courtesy Harry Ransom Humanities Research Center, The University of Texas at Austin.

Isaac Bashevis Singer
(1902 – 1991)

יצחק באַשעוויס זינגר
[Yitskhok Bashevis Zinger]

This image shows a handwritten page from a notebook. The left side contains a vertical column of calculations and numbers, some with horizontal lines through them. The right side features a large, detailed sketch of a person's head and shoulders, facing right. The person has short hair and is wearing a dark shirt. Below the sketch, there is a box containing more handwritten text. At the very bottom of the page, there is a row of seven black ink cartridges.

Handwritten text and calculations (approximate values):

- Top left:
1. ~~1000~~
2. ~~1000~~
3. ~~1000~~
4. ~~1000~~
5. ~~1000~~
6. ~~1000~~
7. ~~1000~~
8. ~~1000~~
9. ~~1000~~
10. ~~1000~~
11. ~~1000~~
12. ~~1000~~
13. ~~1000~~
14. ~~1000~~
15. ~~1000~~
16. ~~1000~~
17. ~~1000~~
18. ~~1000~~
19. ~~1000~~
20. ~~1000~~
21. ~~1000~~
22. ~~1000~~
23. ~~1000~~
24. ~~1000~~
25. ~~1000~~
26. ~~1000~~
27. ~~1000~~
28. ~~1000~~
29. ~~1000~~
30. ~~1000~~
31. ~~1000~~
32. ~~1000~~
33. ~~1000~~
34. ~~1000~~
35. ~~1000~~
36. ~~1000~~
37. ~~1000~~
38. ~~1000~~
39. ~~1000~~
40. ~~1000~~
41. ~~1000~~
42. ~~1000~~
43. ~~1000~~
44. ~~1000~~
45. ~~1000~~
46. ~~1000~~
47. ~~1000~~
48. ~~1000~~
49. ~~1000~~
50. ~~1000~~
51. ~~1000~~
52. ~~1000~~
53. ~~1000~~
54. ~~1000~~
55. ~~1000~~
56. ~~1000~~
57. ~~1000~~
58. ~~1000~~
59. ~~1000~~
60. ~~1000~~
61. ~~1000~~
62. ~~1000~~
63. ~~1000~~
64. ~~1000~~
65. ~~1000~~
66. ~~1000~~
67. ~~1000~~
68. ~~1000~~
69. ~~1000~~
70. ~~1000~~
71. ~~1000~~
72. ~~1000~~
73. ~~1000~~
74. ~~1000~~
75. ~~1000~~
76. ~~1000~~
77. ~~1000~~
78. ~~1000~~
79. ~~1000~~
80. ~~1000~~
81. ~~1000~~
82. ~~1000~~
83. ~~1000~~
84. ~~1000~~
85. ~~1000~~
86. ~~1000~~
87. ~~1000~~
88. ~~1000~~
89. ~~1000~~
90. ~~1000~~
91. ~~1000~~
92. ~~1000~~
93. ~~1000~~
94. ~~1000~~
95. ~~1000~~
96. ~~1000~~
97. ~~1000~~
98. ~~1000~~
99. ~~1000~~
100. ~~1000~~
- Top right:
1. ~~1000~~
2. ~~1000~~
3. ~~1000~~
4. ~~1000~~
5. ~~1000~~
6. ~~1000~~
7. ~~1000~~
8. ~~1000~~
9. ~~1000~~
10. ~~1000~~
11. ~~1000~~
12. ~~1000~~
13. ~~1000~~
14. ~~1000~~
15. ~~1000~~
16. ~~1000~~
17. ~~1000~~
18. ~~1000~~
19. ~~1000~~
20. ~~1000~~
21. ~~1000~~
22. ~~1000~~
23. ~~1000~~
24. ~~1000~~
25. ~~1000~~
26. ~~1000~~
27. ~~1000~~
28. ~~1000~~
29. ~~1000~~
30. ~~1000~~
31. ~~1000~~
32. ~~1000~~
33. ~~1000~~
34. ~~1000~~
35. ~~1000~~
36. ~~1000~~
37. ~~1000~~
38. ~~1000~~
39. ~~1000~~
40. ~~1000~~
41. ~~1000~~
42. ~~1000~~
43. ~~1000~~
44. ~~1000~~
45. ~~1000~~
46. ~~1000~~
47. ~~1000~~
48. ~~1000~~
49. ~~1000~~
50. ~~1000~~
51. ~~1000~~
52. ~~1000~~
53. ~~1000~~
54. ~~1000~~
55. ~~1000~~
56. ~~1000~~
57. ~~1000~~
58. ~~1000~~
59. ~~1000~~
60. ~~1000~~
61. ~~1000~~
62. ~~1000~~
63. ~~1000~~
64. ~~1000~~
65. ~~1000~~
66. ~~1000~~
67. ~~1000~~
68. ~~1000~~
69. ~~1000~~
70. ~~1000~~
71. ~~1000~~
72. ~~1000~~
73. ~~1000~~
74. ~~1000~~
75. ~~1000~~
76. ~~1000~~
77. ~~1000~~
78. ~~1000~~
79. ~~1000~~
80. ~~1000~~
81. ~~1000~~
82. ~~1000~~
83. ~~1000~~
84. ~~1000~~
85. ~~1000~~
86. ~~1000~~
87. ~~1000~~
88. ~~1000~~
89. ~~1000~~
90. ~~1000~~
91. ~~1000~~
92. ~~1000~~
93. ~~1000~~
94. ~~1000~~
95. ~~1000~~
96. ~~1000~~
97. ~~1000~~
98. ~~1000~~
99. ~~1000~~
100. ~~1000~~
- Bottom center:
1. ~~1000~~
2. ~~1000~~
3. ~~1000~~
4. ~~1000~~
5. ~~1000~~
6. ~~1000~~
7. ~~1000~~
8. ~~1000~~
9. ~~1000~~
10. ~~1000~~
11. ~~1000~~
12. ~~1000~~
13. ~~1000~~
14. ~~1000~~
15. ~~1000~~
16. ~~1000~~
17. ~~1000~~
18. ~~1000~~
19. ~~1000~~
20. ~~1000~~
21. ~~1000~~
22. ~~1000~~
23. ~~1000~~
24. ~~1000~~
25. ~~1000~~
26. ~~1000~~
27. ~~1000~~
28. ~~1000~~
29. ~~1000~~
30. ~~1000~~
31. ~~1000~~
32. ~~1000~~
33. ~~1000~~
34. ~~1000~~
35. ~~1000~~
36. ~~1000~~
37. ~~1000~~
38. ~~1000~~
39. ~~1000~~
40. ~~1000~~
41. ~~1000~~
42. ~~1000~~
43. ~~1000~~
44. ~~1000~~
45. ~~1000~~
46. ~~1000~~
47. ~~1000~~
48. ~~1000~~
49. ~~1000~~
50. ~~1000~~
51. ~~1000~~
52. ~~1000~~
53. ~~1000~~
54. ~~1000~~
55. ~~1000~~
56. ~~1000~~
57. ~~1000~~
58. ~~1000~~
59. ~~1000~~
60. ~~1000~~
61. ~~1000~~
62. ~~1000~~
63. ~~1000~~
64. ~~1000~~
65. ~~1000~~
66. ~~1000~~
67. ~~1000~~
68. ~~1000~~
69. ~~1000~~
70. ~~1000~~
71. ~~1000~~
72. ~~1000~~
73. ~~1000~~
74. ~~1000~~
75. ~~1000~~
76. ~~1000~~
77. ~~1000~~
78. ~~1000~~
79. ~~1000~~
80. ~~1000~~
81. ~~1000~~
82. ~~1000~~
83. ~~1000~~
84. ~~1000~~
85. ~~1000~~
86. ~~1000~~
87. ~~1000~~
88. ~~1000~~
89. ~~1000~~
90. ~~1000~~
91. ~~1000~~
92. ~~1000~~
93. ~~1000~~
94. ~~1000~~
95. ~~1000~~
96. ~~1000~~
97. ~~1000~~
98. ~~1000~~
99. ~~1000~~
100. ~~1000~~

July 20 (Sat.)

1893 - 1911 the first
part of the story
- 1912 the second
+ 1913 the third

Sheemie's own
story (2)

1911 part 1. 1912 part 2.
Part 3. 1913 part 3.
1914 part 4. 1915 part 5.
1916 part 6. 1917 part 7.
1918 part 8. 1919 part 9.
1920 part 10. 1921 part 11.
1922 part 12. 1923 part 13.
1924 part 14. 1925 part 15.
1926 part 16. 1927 part 17.
1928 part 18. 1929 part 19.
1930 part 20. 1931 part 21.
1932 part 22. 1933 part 23.
1934 part 24. 1935 part 25.
1936 part 26. 1937 part 27.
1938 part 28. 1939 part 29.
1940 part 30. 1941 part 31.
1942 part 32. 1943 part 33.
1944 part 34. 1945 part 35.
1946 part 36. 1947 part 37.
1948 part 38. 1949 part 39.
1950 part 40. 1951 part 41.
1952 part 42. 1953 part 43.
1954 part 44. 1955 part 45.
1956 part 46. 1957 part 47.
1958 part 48. 1959 part 49.
1960 part 50. 1961 part 51.
1962 part 52. 1963 part 53.
1964 part 54. 1965 part 55.
1966 part 56. 1967 part 57.
1968 part 58. 1969 part 59.
1970 part 60. 1971 part 61.
1972 part 62. 1973 part 63.
1974 part 64. 1975 part 65.
1976 part 66. 1977 part 67.
1978 part 68. 1979 part 69.
1980 part 70. 1981 part 71.
1982 part 72. 1983 part 73.
1984 part 74. 1985 part 75.
1986 part 76. 1987 part 77.
1988 part 78. 1989 part 79.
1990 part 80. 1991 part 81.
1992 part 82. 1993 part 83.
1994 part 84. 1995 part 85.
1996 part 86. 1997 part 87.
1998 part 88. 1999 part 89.
2000 part 90. 2001 part 91.
2002 part 92. 2003 part 93.
2004 part 94. 2005 part 95.
2006 part 96. 2007 part 97.
2008 part 98. 2009 part 99.
2010 part 100. 2011 part 101.

ISAAC B. SINGER

GIMPEL L'IDIOTA

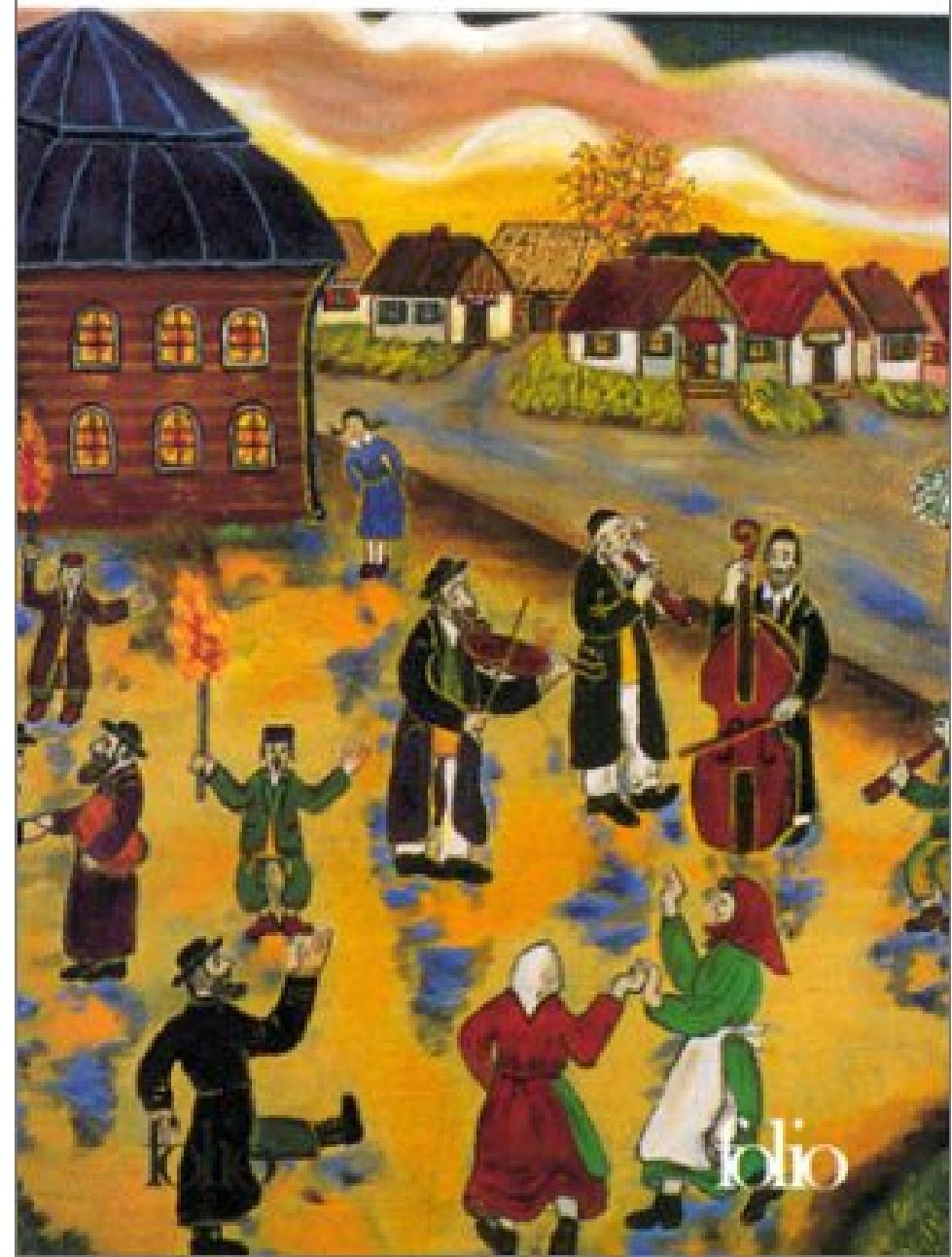
OSCAR MONDADORI

Prefazione di Henry Miller
Introduzione di Giorgio Voghera

Isaac Bashevis Singer

Gimpel le naïf

folio

גימפל תס

(1945)

Gimpel the Fool
(tr. Saul Bellow, 1952)

I am Gimpel the fool. I don't consider myself foolish.

(tr. Saul Bellow)

איך בין גימפל תס. איך האַלט מיד
נישט פָאָר קײַן נָאָר.

“Sono Gimpl l'ingenuo. Non mi considero uno stupido”.

(originale yiddish)

Gimpel the Fool

Gimpel der Narr

Gimpel l'idiota

Gimpel le naïf

(tr. de l'anglais par Marie-Pierre Bay, 1966; réédition Gallimard, 1994)

Gimpel l'imbécile

(tr. du yiddish par Gisèle Bernier, 1981)

Versione ebraica

(tr. Bilha Rubinstein, 2000)

אני גימפל תם. אני בכלל לא חושב
את עצמי טיפש.

Ella rispose: “Togliti dalla testa queste stupidaggini. Il bambino è tuo”. “Come può essere mio?” ragionai. “E' nato diciassette settimane dopo le nozze.”

Mi disse allora ch'era prematuro. Ribattei: “Non è un po' troppo prematuro?”. Ella rispose di aver avuto una nonna che partoriva dopo un periodo di tempo così breve; lei somigliava a questa sua nonna come si somigliano due gocce d'acqua. Lo giurò con formule così sacre che avreste creduto anche a un contadino alla fiera, se se ne fosse servito.

A essere sincero, non le credetti; ma quando ne parlai al maestro di scuola il giorno dopo, egli mi disse che la stessa identica cosa era accaduta ad Adamo ed Eva. In due erano andati a letto e in quattro ne erano discesi. “Non esiste donna al mondo che non sia la nipote di Eva” soggiunse. Ecco come andavano le cose: mi intontivano con i ragionamenti. Ma, d'altro canto, chi conosce davvero certe verità?

Incominciai a dimenticare il mio dolore. Volevo al bambino un bene folle e anche lui me ne voleva.

A essere sincero, non le credetti; ma quando ne parlai al maestro di scuola il giorno dopo, egli mi disse che la stessa identica cosa era accaduta ad Adamo ed Eva. In due erano andati a letto e in quattro ne erano discesi. “Non esiste donna al mondo che non sia la nipote di Eva” soggiunse. Ecco come andavano le cose: mi intontivano con i ragionamenti. Ma, d'altro canto, chi conosce davvero certe verità?

Dopotutto, dicono che Yoyzl neanche ce l'avesse un padre.

Incominciai a dimenticare il mio dolore. Volevo al bambino un bene folle e anche lui me ne voleva.

Eliezer Greenberg (1896-1977)

Eliezer Greenberg (1896-1977)

autocensura

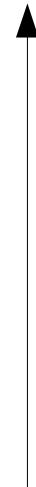
sensibilità dei
lettori cristiani

Eliezer Greenberg (1896-1977)

autocensura o intraducibilità?

sensibilità dei
lettori cristiani

implicazioni
culturali

“a second original”

This was quite a change from my father's studio, but it seems to me that this pattern has become inherent to me. Even in my stories it is just one step from the study house to sexuality and back again. Both phases of human existence have continued to interest me.

(*In My Father's Court*, tr. Channah Kleinermann-Goldstein, Elaine Gottlieb, Joseph Singer, New York: Farrar, 1967, p. 175)

וואָס פֵּאַר אַ פְּלוֹצָלִינְגְּדִיקָעֶר אַיבָּעֲרָגָאנְג פָּוּן מִין
טָאַטְּנָס בִּיתְדִּין-שְׁטוּב צֹ דָעַר דָּאָזִיךְעֶר אַטְּעַלְּיעַ!
מִיר דְּרוֹקְט זִיךְטְּיַיְלְמָאָל, אַז דָעַר דָּאָזִיךְעֶר
אַיבָּעֲרָשְׁפְּרוֹנְג אַיז אַיּוֹ אַיְינְקָלָאנְג מִיטְמִין
כָּאַרְאַקְטָעֶר, מִיטְמִין גּוֹרְלָה, מִיטְמִין שָׁאָפָּו. אַיּוֹ
מִינְעַדְעַצְיַילְוָנְגָעַן אַיז אוּיךְ אַיּוֹ טְרִיטְפָּוּן בִּיתְ
דִּין-שְׁטוּב בִּיז נְאַקְעַטְקִיְיט אָוֹן פָּוּן נְאַקְעַטְקִיְיט בִּיז
בִּיתְדִּין-שְׁטוּב. אַיךְ בֵּין גַּעֲלִיבָּן אַינְטָעַרְעַסְיָרֶט מִיטְ
לִיְּבָּן אָוֹן לְעַבְוָן אַיּוֹ דִּי בִּיְידָעָ פָּאָזָו פָּוּן
מְעַנְטָשְׁלָעַכְקִיְיט.

(מִין טָאַטְּנָס בִּיתְדִּין-שְׁטוּב)

“Originale” inglese:

Era piuttosto diverso dallo studio di mio padre, ma mi sembra che questo sia divenuto un mio tipico modello di comportamento. Anche nei miei racconti c’è solo un passo dalla casa di studio alla sessualità e viceversa. Entrambe le fasi dell’esistenza umana continuano a interessarmi.

Originale yiddish:

Che brusco passaggio dalla corte di mio padre a questo studio! A volte mi sembra che questo salto sia in armonia con il mio carattere, il mio destino, la mia arte. Anche nei miei racconti c’è un passo dalla corte rabbinica alla nudità e dalla nudità alla corte rabbinica. Sono rimasto interessato anima e corpo a entrambe le fasi dell’umano.

“Originale” inglese:

Era piuttosto diverso dallo **studio** di mio padre, ma **mi sembra** che questo sia divenuto un mio **tipico modello di comportamento**. Anche nei miei racconti c’è solo un passo dalla casa di studio alla **sessualità** e viceversa. Entrambe le fasi dell’esistenza umana continuano a interessarmi.

Originale yiddish:

Che **brusco passaggio** dalla **corte** di mio padre a questo studio! A volte mi sembra che questo salto sia **in armonia con il mio carattere**, il mio destino, la mia arte. Anche nei miei racconti c’è un passo dalla corte rabbinica alla **nudità** e dalla nudità alla corte rabbinica. Sono rimasto interessato **anima e corpo** a entrambe le fasi dell’umano.

This was quite a change
= “Era piuttosto diverso”

Vos far a plutslingdiker ibergang ... !
= “Che brusco passaggio ... !”

---

from my father's studio
= “dallo studio di mio padre”

fun mayn tatns bezdn-shtub tsu der doziker atelye
= “dalla corte di mio padre a questo studio”

it seems to me
= “mi sembra”

*Mir dukht zikh **teyl mol***
= “A volte mi sembra”

---

pattern
= “schema, modello di comportamento, stile...”

ibershprung
= “salto”

inherent to me = “tipico di me”

in aynklang mit mayn kharakter, mit mayn goyrl, mit mayn shafn

= “in armonia col mio carattere, il mio destino, la mia arte”

---

from the study house to sexuality and back again

= “dalla casa di studio alla sessualità e viceversa”

*fun bezdn-shtub biz **naketkayt** un fun naketkayt tsu der bezdn-shtub*

= “dalla corte religiosa alla nudità e dalla nudità alla corte religiosa”

have continued to interest me

= “hanno continuato a interessarmi”

*Ikh bin geblibn interesirt mit **layb-un-lebn***

= “Sono rimasto interessato anima e corpo”

Singer often read his American audience better than they read him, and he proceeded to give them what they wanted, all the time concealing both his literary and literal Yiddish originals.

Irving Saposnik

Difficoltà con le traduzioni:

- sostrato culturale ebraico in yiddish
(e nelle lingue giudaiche in generale)
  - allusioni
  - connotazioni
  - sottotesto
  - possibilità espressive di parlanti bilingui
- lingua di Singer
  - ricco repertorio premoderno
  - *lehavdl loshn*

Difficoltà con gli originali:

Singer lamenta impoverimento e
scarsa naturalezza dello yiddish
americano

ס'איז אמת אז יידיש איז אַבִיסָל אָרָעָם אֵין
טעכניישע וווערטער. ווען עס קומט צו אויטאָמָאָבִילָן,
ערָאָפְּלָאנָעָן, מאָשִׁינָעָן פָּוּן אַלְעָרְלִיִּי סָאָרְטָן, אַיז
יִידִיש אֹוִיף צְרוֹת. אַבעָר ווּו שְׂטִיִּיט עַס גַּעֲשָׁרִיבָן אַז אַ
יִידִישִׁיסְט דָּאָרָף טְרִיבָּן אַקָּאָרִי? וווער לאָזֶט אַים
נִישְׁט פָּאָרָן מִיט דָּעַר סָאָבּוּוּיִי?

È vero che lo yiddish è un po' povero di termini tecnici. Quando si tratta di automobili, aerei, macchine di ogni sorta, lo yiddish ha problemi. Ma dove sta scritto che uno yiddishista debba guidare un'auto? Chi gli impedisce di prendere la metropolitana?

יידיש איז אַ טַּאלעָרָאנְטָע שְׁפָרָאָך. דער פרינציפ אין
יידיש איז אַ קָּאָמוֹנִיסְטִישָׁעָר: דָּאָס ווֹאָס אַיז מֵיָּין
אַיז מֵיָּין, דָּאָס ווֹאָס אַיז דִּין אַיז אוִיך מֵיָּין. אַזּוֹי אָז
אין עריגסטוֹ פָּאֵל בָּאָנוֹצֶט מעַן זִיך מִיט עֲנֶגֶלִיש, מִיט
פּוֹילִיש, מִיט רַוְסִיש - ווֹאָס עַס לְאַזְט זִיך.

Lo yiddish è una lingua tollerante. Il principio dello yiddish è comunista: ciò che è mio è mio, ciò che è tuo è mio. Così, nel peggiore dei casi, si prende dall'inglese, dal polacco dal russo. Qualunque cosa funzioni.

Un gran numero di parole ed espressioni yiddish sono così strettamente legate al vecchio mondo che, quando vengono usate qui, sembrano non solo importate da un altro paese ma prese in prestito da un sistema concettuale totalmente straniero (...) Le parole, come le persone, a volte sopportano un grave disorientamento quando emigrano, e spesso rimangono per sempre smarrite e non sono più sé stesse. Questo è esattamente ciò che è avvenuto allo yiddish in America.

scenari Vecchio Mondo
(quello della sua lingua)

fonti ed espressioni
tradizionali

prospettiva modernista

coscienza moderna

CONFLITTO nei personaggi

vita che vorrebbero o
dovrebbero vivere
(tradizione ebraica)

vita effettivamente
vissuta

Il declino dello yiddish

1939: 11-13 milioni di parlanti

oggi: circa 1,5 milioni, tutti in contesto di diglossia

Europa: Shoah

America: assimilazione

Israele: ebraico

עכידת אידиш

דער "קונדס" (אין דער ראל פון דעם מלאר) : אברהם, אברהם! קוילע ניט
דיין אײַגען קינה. נעם בעסער דעם. באָק צו דער שחיטה! ...
(צו דער קורייזער רעוזלוביץ פון א. א. ב. א. קאנזונענשאָן, או יעדער טוינלער אויז מהויב
צו לויינען אַ אַידישענְגָּלוּשׁ צוֹמוֹבָּג, אַנְשָׁטָם אַ אַידישען)

אנדע פענדען
אָרְדַּעַן
ברית
אַנְרָחָם

אַיִלְוִישׁ
עֲנָגֵן שָׂעָר
סְנָוָעָל

Europa: Shoah

America: assimilazione

Israele: ebraico

tuttavia...

ebraico biblico

(consonanti)

	labiale	dentale	alveolare	post- alveolare	palatale	velare	uvulare	faringale	glottidale
nasale	m		n						
occlusiva	p b		t d t ^c		k g		q		?
fricativa	f v	θ ð	s z s ^c	ʃ		χ ɣ	x	ħ ç	h
affricata									
laterale fricativa			ɬ						
approssi- mante	w		l		j				
vibrante			r						

N.B. Questa tabella presenta una semplificazione sincronica. Per approfondimenti: Joshua Blau, *Phonology and morphology of Biblical Hebrew*, Winona Lake, ID: Eisenbrauns, 2010.

ebraico israeliano

(consonanti)

	labiale	dentale	alveolare	post- alveolare	palatale	velare	uvulare	faringale	glottidale
nasale	m		n						
occlusiva	p b		t d			k g			(?)
fricativa	f v		s z	ʃ			x χ*		h
affricata		ts		[tʃ]					
laterale fricativa									
approssi- mante					j				
vibrante			r						

* [ ] allofono (dominante) di /r/.

yiddish

(consonanti)

	labiale	dentale	alveolare	post- alveolare	palatale	velare	uvulare	faringale	glottidale
nasale	m		n						
occlusiva	p b		t d			k g			
fricativa	f v		s z	ʃ ʒ			x χ*		h
affricata			ts dz	tʃ dʒ					
laterale fricativa									
approssi- mante					j				
vibrante			r						

* [□] allofono (raro) di /r/.

Lo yiddish oggi

contesto religioso

- usata dai *haredim* nei centri principali (New York, Gerusalemme, Londra, Anversa)
- in alcune comunità: prima lingua usata coi bambini

contesto laico

- interesse culturale e promozione
- apprendimento da adulti o recupero da parte di figli

prestigio

- legame emotivo e volontà di preservare eredità culturale
- ruolo determinante della Shoah

The Yiddish Daily Forward x Raffaele

← → C yiddish.forward.com ⭐

[f](#) [t](#) [m](#) [r](#) [g](#) [p](#) [e](#) Free Yiddish Forverts E-Newsletter: enter your email Submit [dknudkdn wnt "K'orohusas"](#)

פ־אָרוּוּעַרטטס

The Yiddish Daily Forward

זוכט [זוכט](#) [yiddish.forward.com](#)

Archive [Archive](#) Multimedia [Multimedia](#) Store [Store](#) Blogs [Blogs](#) Sections [Sections](#) Home [Home](#)

[English Forward](#) [ארכיון](#) [ארקיו](#) [molteymudan](#) [קראמ](#) [בלאגס](#) [אפטוילן](#) [אהיים](#)

נײַ-אנטדעקטע יִדְישׁע פֿאָלקְסְלִידֶער פָוּ לעטלאָנד

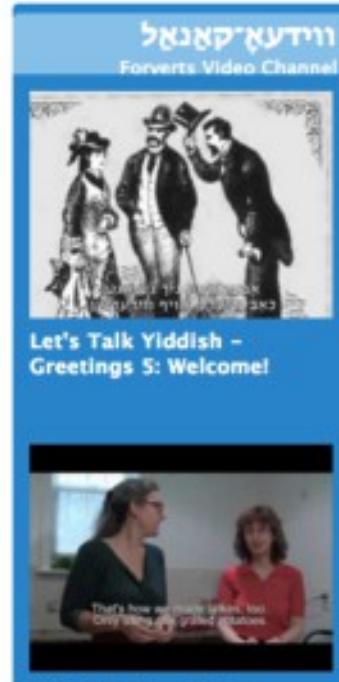
Newly Found Yiddish Folksongs from Latvia

דער מוווקֿ-מוֹמַחָה, קעווין קאָרָונָס, שרייבט אָז די לִידֶער שְׁפִיגְלַעַן אָפְּ די
אמְאלִיקָען לְעִתְשִׁיְדִישׁע בָּאַצְיוֹנְגָעָן.

[Show English]

וועְדָעָא-קָאנְגָל
Forverts Video Channel

Facebook tab: Forverts/Yiddish Forward

URL: https://www.facebook.com/forverts

Raffaele

Forverts/Yiddish Forward

פ־אַרװווערטס

The Yiddish Daily Forward

Forverts//פ־אַרװווערטס/Yiddish Forward
Giornale · Produzione radiotelevisiva

Guarda il video   Ti piace   Messaggio   ...

Diario   Informazioni   Video   Foto   Altro

Cerca post in questa Pagina

Place a 4433 persone
Olek Mincer

4,3 di 5 stelle · 20 recensioni
Visualizza recensioni

Invita i tuoi amici a mettere "Mi piace" a questa Pagina

Stato   Foto/video

Scrivi qualcosa su questa Pagina...

Forverts/Yiddish Forward/פ־אַרװווערטס/Yiddish Forward 53 minuti fa

סיטיז'אל און בראנקעס ווועט זיכער צציען א סך מז'יקנער אוונ האבעגעער פון
A Klezmer festival will attract musicians and fans of Jewish folk

Chat (21)

Crea una Pagina

Recenti

2016
2015
2014
2013
2012

Forverts - YouTube

https://www.youtube.com/channel/UCOsL3hp5CNMXIMUhtJAGyvg

YouTube

Upload

G+

Subscribed 1,235

Home Videos Playlists Channels Discussion About

What to watch next

Itzhak Perlman's Passover Potato Latkes by Forverts 95 views 1 day ago

That's how we made latkes, too. Only using raw, grated potatoes.

5:30

Timeless Delicacies: Itzhak Perlman's Potato Salad Wi... by Forverts 1,891 views 1 week ago

Let's Talk Yiddish - Greetings 5: Welcome! by Forverts 77 views 1 week ago

Rosh Chodesh With Reb Lipa - Pesach Is Coming! by Forverts 7,757 views 2 weeks ago

6:27

2:39

10:54

Related channels

Lipa Schmeltzer

Yiddish Book Center

Pinny Ostreicher

The Tonight Show S...

Matzav Videos

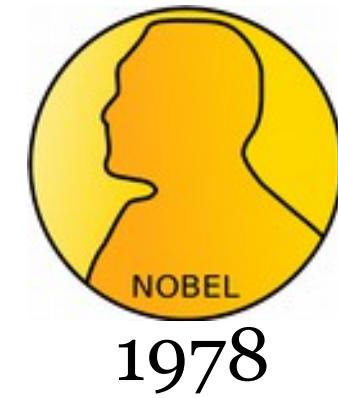

Mayim Bialik in *YidLife Crisis*

Isaac Bashevis Singer
(1902 – 1991)

יצחק באַשעוויס זינגר
[Yitskhok Bashevis Zinger]

דען גראיסער כבוד ווֹאָס די שׂוועדייש אַקָּדָעְמִיעַ האָט
מיר אַנְגָּעֶטָּאָן אֵיז אוּיד אָן אַנְעַרְקָעָנוֹנָג פָּאָר יִידִיש - אַ
שְׁפָרָאָך אֵין גָּלוֹת, אָן אַלְאָנד, אָן גְּרָעָנָעָצָן, נִישְׁטָ
גַּעֲשְׁטִיכָּט פָּוּן קִיּוֹן שָׁוָם רַעֲגִירָוָנָג.

Il grande onore che mi è stato concesso
dall'Accademia Svedese è anche un
riconoscimento per lo yiddish, una lingua in
esilio, senza terra, senza confini, senza il
sostegno di un governo.

לא שפראד ווֹאָס פַּאֲרָמָאנְגַט כְּמַעַט נִישְׁתְּ קֵיִין וּוּעֶרְטָעֶר
פַּאֲרָ וּוֹאָפָן, אַמוֹנִיצִיעַ, מִילִיטָעִירִישַׁע אַיבּוֹנְגָעַן, אוֹן
טָקְטִיקַ.

Una lingua che quasi non possiede parole per le armi, le munizioni, le esercitazioni militari e le tattiche di guerra.

אֲלַשׁוֹן וּוְאָס וּוְעֶרֶת פָּאָרָאכְטָעַט, סִיִּפְוָן גּוִים אָוָן סִיִּפְוָן
די מְעֻרְסְטָע עַמְּאַנְצִיּוּפִירְטָע יִיְדָן.

Una lingua disprezzata sia dai non ebrei che dalla maggioranza degli ebrei emancipati.

דע ראמת איז אָז ווֹאָס די גְּרַעַסְטָעַ רַעֲלִיגְיַעַס האָבָן
געפֿרַעַדְיַיקְט, האָבָן די יְיַדְו אֵין גַּעַטָּא פְּרַאַקְטִיכְירַט.

La verità è che ciò che le grandi religioni
predicavano, gli ebrei nel ghetto lo
mettevano in pratica.

זִיִּ הָאָבָן גַּעֲהָאָט נִישְׁתַּקְיֵין גְּרֻעַסְעָרָעַ פֶּרְיֵיד וּוֹי לְעַרְנָעָן
וּוְעָגָן מְעַנְטְּשָׁנוּ אָוָן מְעַנְטְּשָׁלְעָכָעַ בָּאַצְיְוָנָגָעָן, וּוֹאָס זִיִּ
הָאָבָן בָּאָקוּמוּמָעָן פָּוָן תּוֹרָה, תַּלְמוֹד, מּוֹסְרָה, קְבָּלה.

Non conoscevano gioia più grande che lo studio dell'uomo e delle relazioni umane, che ricavavano dalla Torah, dal Talmud, dall'etica e dalla Kabbalah.

דער געטאָ איז נישט בלוייז געווען או אַרט פֿוֹן אַנטראַינונג
פֿאָר אָ פֿאָרלוּירענע מינָאָרִיטעט, נָאָר אָוִיךְ אָ גַּרוֹיסֶער
עקספֿערִימַעַנט אֵין שְׁלֹם, זַעֲלַבְּסַט-דִּיסְצִיפְּלִין, אָוָן
הַומָּאָנִיזָּם.

Il ghetto non era solo il rifugio di una minoranza perseguitata, ma anche un grande esperimento di pace, autodisciplina e umanesimo.

די רעשטע פֿוֹן זַיִי עֲקָזִיסְטִירָן בֵּין הַיּוֹנָת צַו טָאגּ, נִישְׁט
גַּעֲקוֹקֶט אֹוִיף דָּעָר גַּאנְצָעָר בְּרוֹטָאַלִיטָעָט וּוֹאָס רִינְגְּלָט
זַיִי אַרְוָם.

Il resto di loro esiste ancora oggi, nonostante
tutta la brutalità da cui è circondato.

אָזְדַּאנְקָה!